

Součást ŠVP „Otevírá se nám svět“

Školní vzdělávací program školní družiny

Platnost od 1. září 2025

I. Identifikační údaje

Název programu	Otevírá se nám svět – Školní vzdělávací program školní družiny
Předkladatel	Základní škola Slezská Ostrava, Chrustova 24, Ostrava - Slezská Ostrava, 713 00
IČ	77995427
RED IZO	600145310
Ředitelka školy	Mgr. Hana Pomezná
Telefon	596 524 3134
E-mail	sekretariat@chrustova.eu
Web	zschrustova.cz
Zřizovatel	Statutární město Ostrava, Městský obvod Slezská Ostrava

II. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Školní družina:

- je důležitý výchovný partner rodiny a školy,
- plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí,
- má důležitou roli v prevenci negativních sociálních jevů,
- pomáhá dětem překonávat jejich hendikepy,
- rozvíjí důležité osobní a sociální kompetence.

Uplatňujeme společný přístup, nové formy učení s využitím modelových situací. Náměty jsou sdružovány do bloků. Nezbytnou součástí ŠVP jsou i očekávané výsledky - kompetence - znalosti, dovednosti, postoje a schopnosti. Mají význam pro individuální i společenský rozvoj dítěte a silně ovlivňují všechny stránky jeho osobnosti.

III. Cíle vzdělávání

- vedení dětí k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů, rozvoj osobnosti člověka,
- získání všeobecného vzdělání a přehledu,
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, úmluva o právech dítěte, každý má svá práva, ale i povinnosti,
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národní, kulturní, jazykové a náboženské skupině,
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů,
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic,
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví,
- podněcování k poznání a rozvíjení vlastních schopností v souladu s reálnými možnostmi a uplatňování jich spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Cílem je vytvořit zdravou osobnost, odolnou vůči negativním vlivům, připravenou pro život ve stávající společnosti. Prostřednictvím volnočasových aktivit vybavit jedince žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji.

IV. Délka vzdělávání

Školní družina ve svém vzdělávacím cyklu zahrnuje plán vzdělávání žáků I. stupně ZŠ. Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno po dobu 10 měsíců daného školního roku. Provoz školní družiny stanovuje Vnitřní řád školní družiny.

V. Formy vzdělávání

Dobu, kterou žáci pobývají ve školní družině, mohou využívat k rozvíjení svých vlastních zájmů. Zájmové vzdělávání probíhá v aktivitách, které jsou zpracovány v týdenních plánech vychovatelek a obsahují tyto další činnosti:

V.1. Pravidelná činnost

Je dána týdenní skladbou zaměstnání, kterou si vychovatelka vytvoří dle věkového složení žáků oddělení školní družiny.

V.2. Spontánní činnost

Patří sem četba, poslechové činnosti, klidové zájmové činnosti, samostatná četba knih a časopisů, relaxace na koberci, rozhovory s dětmi, spontánní činnost ranní družiny.

V.3. Odpočinková činnost

Klidové hry a klidové zájmové činnosti (odstranění únavy po obědě).

V.4. Rekreační činnosti

Aktivní odpočinek, tělovýchovné a pohybové aktivity, výtvarné a rukodělné, dramatické, přírodovědné a vlastivědné činnosti, hudba, zpěv, tanec.

V.5. Zájmové činnosti

Řízená kolektivní nebo individuální činnost, organizované nebo spontánní aktivity.

V.6. Příprava na vyučování

Tematické vycházky a didaktické hry.

V.7. Příležitostné akce

Slavnosti, výlety, přehlídky aj., které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činnosti.

Školní družina není pokračováním vyučování, má svá specifika - odpočinek, rekreaci i zájmové činnosti. Tomu odpovídá i náplň odpoledních činností. Činnosti jsou motivovány potřebami žáků a cíleně mířeny do různých oblastí.

VI. Obsah vzdělávání

Oblast	Charakteristika a činnosti
Místo, kde žijeme	Poznání nejbližšího okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, vycházky do okolí, orientace v terénu, návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky. Besedy o našem městě a okolí. Dopravní výchova - bezpečnost na cestě do školy a vycházkách. <i>(Kompetence činnosti a občanské)</i>
Lidé kolem nás	Osvojení vhodného chování a vystupování, slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a v daných situacích – besedy a scénky. Předcházení šikaně. <i>(Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální)</i>
Lidé a čas	Budování správného režimu dne a jeho dodržování, učit děti s časem nakládat a vážit si ho, využití volnočasových aktivit. Besedy, vlastní výroba časových plánů, rozvrhů. <i>(Kompetence k trávení volného času)</i>
Rozmanitost přírody	Pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody. Vycházky a pobyty v přírodě, studování encyklopedií, výstavky přírodnin, poznatky z cest, péče o pokojivé rostliny, ekologická výchova - ochrana přírody. <i>(Kompetence k učení)</i>
Člověk a jeho zdraví	Poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně, předcházení úrazů, umění ošetřit drobná poranění. Besedy k první pomoci, pravidelné otužování, vycházky do přírody, dodržování pitného režimu, posilování.

(Kompetence komunikativní, občanské, sociální a interpersonální)

Při strukturování aktivit vzdělávacího programu školní družiny vycházíme také ze čtyř základních typů učení (podle UNESCO):

Typ učení	Popis
Učit se znát	získávat vědomosti, objevovat nové věci, analyzovat poznatky, dávat je do souvislostí, řešit problémy
Učit se, jak na to	získávat různé dovednosti a návyky potřebné pro život, komunikovat
Učit se žít společně	rozvíjet porozumění s jinými lidmi, osvojit si pravidla společenského chování, společně řešit problémy, pracovat jako člen týmu
Učit se být	rozvíjet vnitřní kvality jednotlivce, pěstovat zdravý životní styl

VII. Časový plán vzdělávání

Strategie ŠVP školní družiny je konfigurována na období 5 let. Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy fyzické a psychické zdatnosti. Pracujeme podle celoročního plánu ŠD (např. jaro, léto, podzim, zima, měsíční plány a týdenní projekty). Plán školní družiny zahrnuje průběžné činnosti i významné akce (soutěže, společenské a sportovní akce, besedy, karneval, výstavy prací vzniklých ve ŠD).

VIII. Výchovné a vzdělávací strategie

Školní družina je vhodným místem pro zájmové vzdělávání dětí, regeneraci sil a relaxaci po školním vyučování, posilování sebevědomí, rozvíjení tvořivosti a vzájemnou komunikaci dětí i rodičů.

VIII.1. Klíčové kompetence

Školní družina ve spolupráci se školou svými činnostmi přispívá k rozvoji těchto klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

Učí se s chutí, práci dokončí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje v praktických situacích.

Kompetence k řešení problémů

Všímá si dění a problémů a řeší je, rozlišuje správná a chybná řešení, vymýšlí nová řešení, započaté činnosti dokončuje.

Kompetence komunikativní	Ovládá řeč, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně, vyjadřuje se vhodně formulovanými větami.
Kompetence sociální a interpersonální	Samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, rozpozná vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, dokáže se prosadit i podřít, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
Kompetence činnostní a občanské	Učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k svým úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, dbá na bezpečnost a zdraví své i druhých.
Kompetence k trávení volného času	Orientuje se v možnostech správného využití volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy a koníčky v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku.
VIII.2. Výchovné činnosti	
Výchovné činnosti se zaměřují na tyto základní oblasti:	
Výchova ke zdravému životnímu stylu	Odpovědnost za své zdraví, stravovací návyky, pitný režim, hygiena, tělesná zdatnost.
Posilování komunikačních dovedností	Kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby, schopnost naslouchat a uplatnit se v kolektivu.
Odpovědnost za své chování	Řešení situací, pravdomluvnost, morální kvality, schopnost přijímat důsledky svého chování.
Ovládání negativních citových reakcí	Vypořádat se se stresem, vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy.

Poznání sebe samého

Zvyšování sebevědomí, pozitivní myšlení, vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny.

Formování životních postojů

Vytváření právního vědomí, úcta, tolerance, prevence sociálně patologických jevů (drogy, šikana, rasismus).

IX. Podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání

Školní družina je určena pro žáky 1. stupně ZŠ. Předávání informací rodičům, přihlašování a odhlašování žáků do ŠD zajišťuje vychovatelka osobně nebo prostřednictvím systému Bakaláři. Družina organizuje zájmové vzdělávání pro žáky přihlášené k pravidelné docházce.

Odchod žáků z družiny se řídí požadavky rodičů, vymezenými na zápisním lístku. Aktuální změna nebo nepřítomnost je doložena písemnou formou. O ukončení vzdělávání ve ŠD smí požádat písemnou formou zákonný zástupce dítěte. Družina nezodpovídá za bezpečnost žáků v případě jeho samovolného odchodu bez vědomí vychovatelky.

X. Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných

Při vzdělávání těchto žáků je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. Vychovatelka úzce spolupracuje se školou při stanovení vhodných forem integrace. Je seznámena se závěry odborného vyšetření žáka a zohledňuje přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit. Třídní učitelé a zákonní zástupci jsou povinni informovat o všech změnách zdravotního stavu dítěte.

XI. Popis materiálních podmínek

Prostředí školní družiny je inspirující a nestresující. Jsou zde účelově vybavené prostory s možností kreativního uzpůsobení a možností využívat prostory školy (tělocvična, knihovna, počítačová učebna, cvičná kuchyňka, školní hřiště).

Družina je umístěna v přízemí a v 1. patře školy a má vlastní vchod. V každém oddělení je 1 místnost s plochami na koberecích a pracovními koutky pro zájmové činnosti. ŠD má k dispozici časopisy, knihy a esteticky upravené prostory s potřebnými pomůckami.

XII. Popis personálních podmínek

Pedagogičtí pracovníci (vychovatelky) splňují odpovídající vzdělání, uplatňují svou kreativitu a spolupracují s učiteli i rodiči. Jsou iniciátory a průvodci při činnostech. Další sebevzdělávání probíhá formou samostudia, sledování trendů a účastí na akreditovaných kurzech. Oddělení se naplňují do počtu nejvýše 30 žáků.

XIII. Popis ekonomických podmínek

Částečnou úhradu neinvestičních nákladů školní družiny vybírá škola v souladu s Vnitřním řádem ŠD. Tuto částku jsou rodiče povinni uhradit do posledního dne předchozího měsíce. Ředitelka školy může poplatek prominout nebo snížit na základě žádosti doložené potvrzením (hmotná nouze, pěstounská péče atd.). Čerpání finančních prostředků je vždy předem konzultováno s vedením školy.

XIV. Podmínky zajištění BOZP

XIV.1. Podmínky pro hygienické a bezpečné působení

- Vhodná struktura činnosti, při které nedojde ke zranění dítěte.
- Dodržování stravovacích návyků a pitného režimu.
- Zdravé prostředí podle platných norem (vyhláška č. 410/2005 Sb.).
- Používání bezpečných, věkově přiměřených pomůcek.
- Ochrana před úrazu (eliminace situací, proškolení dětí, označení nebezpečných předmětů).
- Bezpečnost silničního provozu (zodpovědnost za 25 dětí na jednoho pedagoga, poučení).
- Dostupnost prostředků první pomoci (lékárnička).

XIV.2. Psycho-sociální podmínky

- Pohoda prostředí a příznivé sociální klima (komunikace, úcta, empatie).
- Respektování potřeb jedince a věková přiměřenost s motivujícím hodnocením.
- Ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.
- Spoluúcast na životě zařízení (společné plánování činností s dětmi).
- Včasná informovanost dětí a rodičů.

XV. Evaluace

Prvním úkolem je charakteristika výchozího stavu pro pozdější hodnocení a srovnání. Hodnotí se možnosti školy a potřeby dětí i rodičů. Hlavními metodami jsou rozhovor s rodiči a dětmi, pozorování, hospitace a na konci roku dotazník/anketa. Doplňujícími metodami je rozbor prováděných aktivit a vlastní pedagogické činnosti.

XVI. SWOT analýza ŠD

XVI.1. Silné stránky

- Nabídka pravidelných zájmových i nepravidelných jednorázových aktivit.
- Využití tělocvičny, hřiště i sídlištních zařízení.
- Možnost sebevzdělávání a dobrá komunikace mezi zaměstnanci.
- Podpora učitelů a vedení.
- Každodenní pohyb a pobyt dětí venku.
- Individuální přístup k dětem se speciálními potřebami i nadaným.

XVI.2. Slabé stránky

- Malá třída vzhledem k množství zapsaných dětí.
- Postavení vychovatelek v očích rodičů.
- Vliv starších spolužáků.
- Narušování práce v ŠD (rozvrhy, zájmové útvary).
- Venkovní aktivity na veřejném hřišti.

XVI.3. Příležitosti

- Dobrá dostupnost ZŠ i ŠD.
- Zkvalitnění interakce s rodiči.
- Možnost zapojit další aktéry pro práci s dětmi.

XVI.4. Hrozby

- Konkurence ostatních škol a nezaměstnanost matek (méně dětí).
- Výše úplaty za ŠD.
- Nevážení si majetku ŠD a ZŠ.
- Vliv starších kamarádů mimo školu (drogy, šikana).
- Nevhodná koordinace volnočasových nabídek.
- Špatné mínění o ŠD mezi rodiči v některých případech (nutná lepší komunikace).
- Zajištění bezpečného prostředí na školním hřišti.

V Ostravě dne 1. 9. 2025

Mgr. Hana Pomezná
ředitelka školy

ZÁKLADNÍ ŠKOLA
① Slezská Ostrava,
Chrustova 24,
- příspěvková organizace -